

museu de ciències
naturals de Barcelona
Parc del Fòrum

Generalitat
de Catalunya

Som Natura

Exposició
gener—
novembre 2019

Amb la col·laboració de:

 el Periódico

 ara.cat

museuciencies.cat

Índex

1. Presentació	2
2. L'exposició	3
3. Àmbits	5
4. Crèdits	7
5. Informació general	8
6. Museu de Ciències Naturals de Barcelona	9

1. Presentació

Les persones formem part de la biodiversitat. La biodiversitat és la part viva de la natura, formada per totes les espècies, els ecosistemes i els paisatges. Som una espècie més entre els milions d'espècies que habiten la Terra, però som la que ha assolit el desenvolupament cultural i tecnològic més gran.

Amb les nostres accions estem causant una greu pèrdua de biodiversitat, que en el món científic anomenen la "sisena gran extinció". El planeta ja ha viscut altres extincions, però aquesta és la més ràpida de totes i la primera causada pels humans i que ens condiciona directament.

No sabem com ens afectarà exactament la pèrdua de biodiversitat, però sí que provocarà grans canvis en la qualitat de vida de les persones.

Les persones depenem de la resta d'éssers vius. De fet, tots els éssers vius del planeta estem connectats: tots junts regulem els cicles de l'aigua, de l'atmosfera o del clima. En definitiva, és la mateixa vida la que fa que el planeta sigui habitable pels humans i la resta d'espècies.

La biodiversitat produeix l'aire que respirem, l'aigua per beure, l'aliment i molts fàrmacs i productes de la nostra vida quotidiana. A la natura també trobem llocs meravellosos on descansar i gaudir del temps lliure, espais que ens inspiren, on podem fer esport o caminar en silenci.

La biodiversitat és un tresor que hem de conservar per garantir el nostre benestar i la nostra salut, i el de les generacions futures.

Vivim en una nova era, coneguda com a "Antropocè", on les activitats de les persones són la principal causa del canvi del planeta. Amb les nostres accions estem provocant l'actual canvi climàtic, un escalfament de la Terra amb conseqüències difícils de preveure.

Confiem que, amb la nostra intel·ligència i treball cooperatiu, serem capaços d'aturar la pèrdua de patrimoni natural i conservar la biodiversitat. Moltes persones i organitzacions ja ho estan fent. El canvi ja és en marxa.

Carles Castell, assessor científic i divulgatiu de Som Natura

2. L'exposició

El **Museu de Ciències Naturals de Barcelona** i el **Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya** han coproduït **Som Natura**, una exposició que anima la ciutadania a sumar esforços en la lluita per conservar la biodiversitat.

Som Natura proposa una experiència immersiva amb 18 instal·lacions audiovisuals amb l'objectiu de despertar emocions, consciències i animar l'acció. Es divideix en tres parts. En la primera, una atmosfera envoltant que alterna imatges de gran bellesa amb d'altres de degradació ambiental del planeta i una selecció d'indicadors sobre les conseqüències de la pèrdua de biodiversitat, commou i interpel·la els visitants.

La segona part mostra nombrosos projectes innovadors i sostenibles en marxa a Catalunya en àmbits com l'agricultura, la ramaderia, els boscos, la fauna salvatge, els rius, els mars o les ciutats. Es presenta també l'**Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya i el Pla del verd i de la biodiversitat de Barcelona 2020**.

Finalment, **Som Natura** anima a passar a l'acció: es presenten un centenar d'iniciatives de ciència ciutadana on tothom pot trobar la seva forma de participar d'acord amb les seves aptituds i prop de casa per aturar la pèrdua de biodiversitat. El Museu ha recollit aquestes iniciatives en el catàleg digital **Fem Natura**.

Al llarg del recorregut **Som Natura** proporciona informació valuosa sobre l'estat de la biodiversitat i les problemàtiques ambientals a Catalunya i al planeta. Totes aquestes dades es recullen i amplien en un llibre en el qual participen 30 reconeguts científics i pensadors, que complementa una exposició eminentment audiovisual i sensorial.

Som Natura no acaba entre les parets del Museu. Proposa un extens programa d'activitats per a tots els públics i arreu de Catalunya que donarà a conèixer i posarà en valor la biodiversitat del territori. Aquest programa ha estat creat conjuntament amb l'Àrea d'Ecologia Urbana de l'Ajuntament de Barcelona, el Programa de Ciència de l'Institut de Cultura de Barcelona, el Departament de Sostenibilitat i Territori de la Generalitat de Catalunya, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la Diputació de Barcelona. Podeu consultar les activitats a somnatura.org

Som Natura desperta sensacions, fa reflexionar i anima a passar a l'acció. Els humans som poderosos. Som capaços de malmetre el planeta amb les nostres accions però també podem actuar per conservar la biodiversitat i els ecosistemes. Moltes persones i organitzacions ja ho estan fent. El canvi està en marxa.

3. Àmbits de l'exposició

Som Natura s'estructura en set àmbits:

1. Ets natura, 2. La xarxa de la vida, 3. Biodiversitat de Catalunya, 4. Els límits d'un planeta únic, 5. Sentir la natura, 6. Actuem i 7. Vols participar en projectes d'estudi de la diversitat natural?

1. Ets natura

Tot i que la Terra es va formar fa 4.600 milions d'anys, les primeres restes de la nostra espècie, Homo Sapiens, són de fa 300.000 anys.

A la Terra hi vivim més de 7.000 milions de persones, cada vegada més concentrats en grans ciutats i amb poca relació amb la natura.

La nostra activitat està provocant grans canvis que amenacen la nostra supervivència. Hem d'aconseguir d'aturar-los.

2. La xarxa de la vida

Respirem l'oxigen que produeixen les plantes, i la major part dels nostres aliments i productes quotidians són altres éssers vius, o els seus derivats.

El món natural funciona com un sol organisme. Totes les formes de vida estan connectades, incloent-hi la nostra.

El conjunt de tots els ecosistemes del planeta és la biosfera, que cal conservar per garantir la salut i el benestar de les generacions presents i futures.

3. La biodiversitat a Catalunya

Una maqueta a escala ens mostra la gran diversitat biològica de Catalunya.

Cal protegir-la i cuidar-la perquè és la base de l'agricultura, la ramaderia i els boscos.

També ho és del sector turístic, que representa una part important de l'economia del país.

A Catalunya, els espais naturals protegits i altres ecosistemes ben conservats formen la **infraestructura verda**.

També veurem com les col·leccions dels museus de ciències ens ajuden a comprendre la diversitat natural passada i present, l'evolució del planeta i l'impacte humà en el medi ambient.

4. Els límits d'un planeta únic

El nostre planeta és únic i hi ha límits planetaris que no podem superar, com el canvi climàtic, l'extinció d'espècies, la modificació dels cicles biogeoquímics o l'escassetat d'aigua dolça.

La major part dels sistemes naturals de la Terra són fràgils, i la nostra activitat pot comportar canvis molt ràpids als quals no ens podríem adaptar. No perdem més temps i assegurem que la Terra sigui un lloc amable per a la vida.

5. Sentir la natura

Un descans en el recorregut ens permet gaudir de paisatges impressionants que ens aporten recursos materials i ens fan viure moments commovedors.

Totes aquestes sensacions també ens aporten salut i benestar. Gràcies a la biodiversitat podem sentir emocions, que ens regeneren i ens donen força.

6. Actuem

Els humans som capaços de malmetre el planeta amb les nostres accions, però també podem actuar per restaurar els ecosistemes.

Coneixerem projectes que redueixen el nostre impacte negatiu sobre el planeta en diversos àmbits: l'agricultura, la ramaderia, els boscos, la fauna salvatge, els rius, els mars o les ciutats.

Es presenta també *l'Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat de Catalunya i el Pla del verd i de la Biodiversitat de Barcelona 2020*.

7. Vols participar en projectes d'estudi de la diversitat natural?

Et convidem a participar en un dels 90 projectes de ciència ciutadana de Catalunya.

Escull el que més t'agradi, el que hi puguis aportar els teus coneixements o el que es trobi prop de casa teva. Els projectes que es presenten es poden consultar en el catàleg que el Museu ha creat per a l'exposició femnatura.org.

4. Crèdits

Coproducció

Consorci del Museu de Ciències Naturals de Barcelona
Departament de Territori i Sostenibilitat, Generalitat de Catalunya

Idea i guió original

Carme Rosell

Amb la col·laboració de

Jaume Terrades

Adaptació del guió original i els textos, assessoria científica i divulgativa

Carles Castell

Disseny expositiu

Victòria Garriga i Samantha Sgueglia

Disseny gràfic

pfp, disseny

Producció i muntatge

Intervento. Museografia i il·luminació

Realització audiovisual

Wasabi Produccions, SL

Música original

David Crespo - Balago

6. Museu de Ciències Naturals de Barcelona

El Museu de Ciències Naturals de Barcelona és una institució amb **134 anys** d'història que conserva un patrimoni de **tres milions** d'exemplars en els àmbits de la **mineralogia, la petrologia, la paleontologia, la zoologia i la botànica**.

Actualment, el Museu de Ciències Naturals de Barcelona té quatre seus situades en tres parcs emblemàtics de la ciutat. Al parc del Fòrum, la seu del Museu; al parc de Montjuïc, el **Jardí Botànic**, i, al parc de la Ciutadella, el **Castell dels Tres Dragons** i el **Museu Martorell** (antics museus de Zoologia i Geologia) que han esdevingut el centre de recerca del Museu. Aquests dos darrers edificis allotgen els departaments de **col·leccions**, de **recerca**, i el **Centre de documentació**.

La seu del El **Museu de Ciències Naturals, al parc del Fòrum**, inaugurada al març del 2011, disposa d'unes instal·lacions àmplies i modernes que han permès innovar el discurs museogràfic i els programes educatius i divulgatius del Museu de Ciències Naturals. Els serveis i les instal·lacions, amb un total de 9.000 m² distribuïts en dues plantes, s'estructuren al voltant d'un immens vestíbul d'accés lliure que és el punt de partida i d'arribada de tots els programes del Museu: l'exposició permanent **«Planeta Vida»**, els espais per a les exposicions temporals, la mediateca, el Niu de ciència (per a infants fins als 6 anys), les aules, la sala d'actes, els tallers, les seus per a les associacions naturalistes i la botiga.